

Mobbing

Silvia Laurinčíková
Valéria Kolcunová
rok 2009

Čo to vlastne mobbing je?

Mobbing

- odvozené z „to mob“- utlačovať, útočiť
- vo VB- „bullying“, v USA- „employee abuse“
- ***Mobbing** je rada negatívnych komunikatívnych jednaní, ktorých sa dopúšťa jednotlivec alebo niekoľko osôb voči určitému človeku po dlhšiu dobu a to najmenej pol roka a aspoň jedenkrát za týždeň (Leymann)*

Mobbing

jednanie

systematické

cielené

časté

protiprávne

Ciele mobbingu

Ciele mobbingových aktivít

- Zabrániť obeti mobbingu medziľudskú komunikáciu
- Znížiť na minimum spoluprácu s obet'ou mobbingu
- Zablokovať jej sociálne väzby a natrvalo poškodiť jej sociálnu vážnosť

Obete mobbingu

- Neexistuje žiadny typický profil obeti

ôže postihnúť
ždého z

s!!

Obete mobbingu

Zvýšené riziko hrozí najmä
zamestnancom:

- rezortu zdravotníctva a sociálnych vecí
- rezortu školstva a telesnej výchovy
- štátnej správy

Obete mobbingu- ženy vs muži

	žena	muž
ženami	40%	3%
mužmi	30%	76%
ženami i mužmi	30%	21%

Fázy mobbingu

- 1.fáza: konflikty sa konštruktívne neriešia
- 2.fáza: systematicky sa vykonáva psychický teror
- 3.fáza: reaguje personálne vedenie
- 4.fáza: obeť mobbingu je vylúčená z podnikového spoločenstva

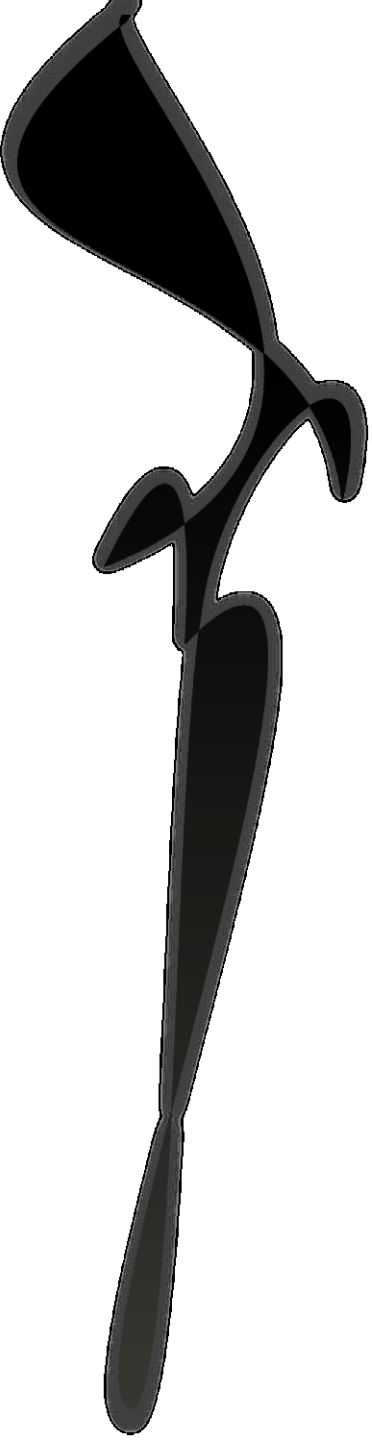
- ❖ Urobiť si súkromnú inventúru a poznať svojho protivníka
- ❖ Skúsiť osloviť mobbera
- ❖ Viest' si podrobné záznamy
- ❖ Nájsť si spojenca a rozvíjať svoje zázemie
- ❖ Aktívne sa brániť
- ❖ Informovať nadriadeného
- ❖ Obrátiť sa na ďalšie inštitúcie
- ❖ Vyhľadať odbornú pomoc

1. fáza

- spúšťacia fáza mobbingu
- prvé konflikty, naschvály, zadržovanie informácií
- nie je to ešte plánované správanie

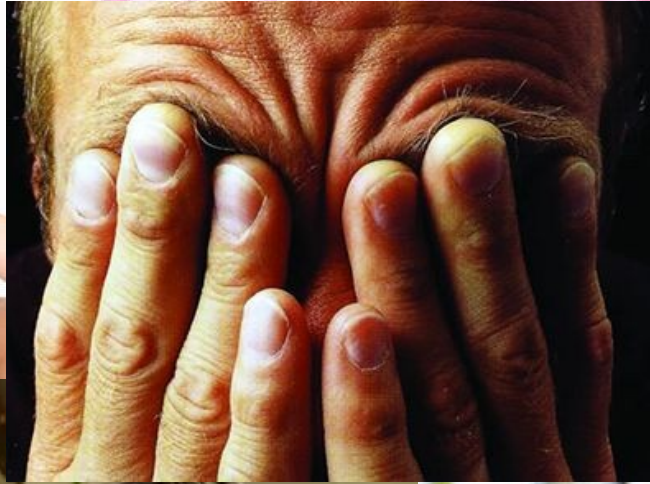

**Čo vás napadne pri
slove konflikt?**

Negatívne vs. pozitívne asociácie

Profimedia.cz

profimedia.cz

1. fáza

Konflikty sú

Poruchy

Vývolávajú
stres

Majú sklon
k eskaácii

Nútia k
riešeniu

2. fáza

- systematický a cielený psychický teror
- Obet' stráca sebadôveru, zvyšuje sa stres, objavuje sa strach o holú existenciu
- obet' sa to snaží vyriešiť krátkodobými absenciami

3. fáza

- dochádza ku konkrétnemu napádaniu, útokom, obviňovaniu, pracovnému pret'azovaniu
- obeť je pred vedením označený za „čiernu ovcu“
- Postupne sa znižuje výkon celého oddelenia, čo núti zasiahnuť vedenie

4. fáza

- obeť mobbingu zlomený v celej štruktúre svojej osobnosti
- vykazuje tie znaky správania, ktoré mu boli zo začiatku nesprávne vyčítané => môže viesť k prepusteniu z firmy

Mobber

- páchatel' mobbingu, je egocentrický, silne autoritatívny, má pocit vlastnej dôležitosti, nepostrádateľnosti a výnimočnosti. Jeho samoľúbosť, namyslenosť a neúmerná ctižiadostivosť ho často vedú k prehnanej súťaživosti.
- býva popudlivý, výbušný a nervózny. Je to majster pretvárinky a manipulácie. Svoje slabiny a nedostatky si spravidla uvedomuje, ale je veľmi obratný v ich maskovaní.
- vyznačuje sa prehnanou kritičnosťou. Na všetkom vidí nedostatky, podozrieva druhých, má sklon na nich neustále hľadať nejaké chyby.
- pre jeho chovanie je typická hostilita – vzpiera sa kontrole, opovrhuje ostatnými, myslí si o nich, že sú hlúpi, často býva nevraživý a podráždený.
- je ľahostajný k ľuďom, nemá záujem o druhých, nerešpektuje ich práva, potreby či priania a pritom chce, aby sa oňho ľudia zaujímali. Je zaujatý, plný predsudkov k opačnému pohlaviu, k inej sexuálnej orientácii, kultúre či náboženskému vyznaniu.
- má veľmi slabú emočnú inteligenciu. Nevie, čo sú morálne zábrany, úcta, netrpí výčittkami.
- nedokáže sám nieť zodpovednosť. Prenáša zodpovednosť na druhých, necháva rozhodovať ostatných, čím sa obratne vyhýba prípadným následkom.

Typy mobberov

- ❖ Mobber závistlivec a upír energie

Závidí druhým niečo, čo sám nemá a zároveň za to svoju obeť nenávidí.

- ❖ Mobber tyran a manipulátor

Žije z toho, že druhých ničí a ponižuje.

- ❖ Mobber diktátor

Motív moci je preňho hnacím motorom.

- ❖ Mobber ničiteľ konkurencie

Vedie ho strach, že nie je tak dobrý ako jeho kolega a preto volí mobbing ako prostriedok k odstráneniu nežiaducej konkurencie.

Typy mobberov (pokrač.)

- Stresovaný mobber

Využíva mobbing ako spôsob odreagovania sa od stresu.

- Znudený mobber

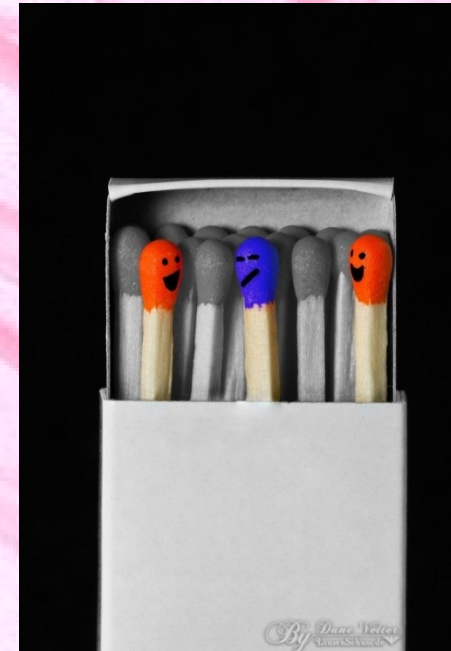
Dôvodom k vzniku násilia na pracovisku je i nuda.

- Mobber bývalá obeť

Napadá druhého človeka i preto, že sám bol najprv obeťou.

- Mobber stredobod vesmíru

Často sa stavia do role obeť, chce byť ťutovaný, vyvolať súcit a čerpať s tým spo
výhody.

Kto je horším mobberom? Muž alebo žena?

**Spoločná
vlastnosť:**

snaha obet'
izolovať,
zničiť a
vyštváť zo
zamestnani
a.

Odlišná vlastnosť:

ženy si za svoje obete
častejšie vyberajú
ženy, zatiaľ čo muži
sa častejšie stávajú
terčom mobbingu
mužov.

Rozdielnosť
v
používaných
stratégiách.

Techniky mobbingu

- ❖ Slovné útoky

Mobberova verbálna komunikácia je charakterizovaná sarkastickými a ironickými poznámkami, zlomyselným osočovaním, tajuplnými narážkami.

- ❖ Mimoslovné útoky

Mobber svoji obeť nezdraví, robí, že je vzduch.

- ❖ Ďalšie techniky

Ohováranie obete, imitovanie jej chovania.

- ❖ Zákerné spôsoby boja

Poškodenie či strata výsledkov práce obete, ich falšovanie, miznutie pracovných podkladov, duchovná krádež...

Ako sa bránit' mobbingu?

Prevencia z pohľadu firmy

- ❖ Pravidlá

Plán riešenia násilia na pracovišti.

- ❖ Výber pracovníkov

Prijímacie riadenie, ktoré odkryje patologické osobnosti so sklonom k mobbingu.

- ❖ Dostatok informácii

Zamestnanci by mali byť informovaní , ako reagovať a čo majú robiť v prípade, že sa

mobbing objaví.

- ❖ Vedúci pracovník

Mal by sa postarať o to, aby príležitosti pre mobbing vôbec nevznikali.

Desatoro v prevencii

1. Správny výber pracovníkov
2. Patrón pre nového pracovníka
3. Podnikové dohody, ujednania, kodexy
4. Školenie, semináre, výcviky
5. Odstránenie možných príčin
6. Sledovanie situácie, dotazníky, hodnotenie
7. Pravidelné sedenia
8. Pokiaľ mobbing vznikne, určite o ňom hovoriť
9. Osoby zaoberajúce sa mobbingom
10. Modely na urovanie, sebaobrana

Prevenencia z pohľadu jedinca

- ❖ Preštudovať pracovnú zmluvu

- ❖ Zoznámiť sa s pracovným prostredím

Rozvíjať sebadôveru a sebavedomie, zvyšovať kvalifikáciu

- ❖ Starat' sa o svoje zázemie,

venovať sa rodinnému či

partnerskému životu a

koníčkom.

Čo robí, keď už mobbing nastal?

- ❖ Urobiť si súkromnú inventúru a poznať svojho protivníka
- ❖ Skúsiť osloviť mobbera
- ❖ Viest' si podrobné záznamy
- ❖ Nájsť si spojenca a rozvíjať svoje zázemie
- ❖ Aktívne sa brániť
- ❖ Informovať nadriadeného
- ❖ Obrátiť sa na ďalšie inštitúcie
- ❖ Vyhľadať odbornú pomoc

Domáce násilie

Alžbeta Strnadová
Terézia Dlháková
Rok 2009

-
- Čo to je domáce násilie
 - Niečo z histórie
 - Súčasnosť

Druhy domáceho násilia

- ❖ Fyzické
- ❖ Psychické
- ❖ Sexuálne
- ❖ Ekonomické
- ❖ Emocionálne (?)

Formy domáceho násillia

- ❖ Sociálna izolácia
- ❖ Zastráovanie
- ❖ Vyčerpanie
- ❖ Citové týranie
- ❖ Ekonomické týranie
- ❖ Vydieranie
- ❖ Zneužívanie „právk“ muža

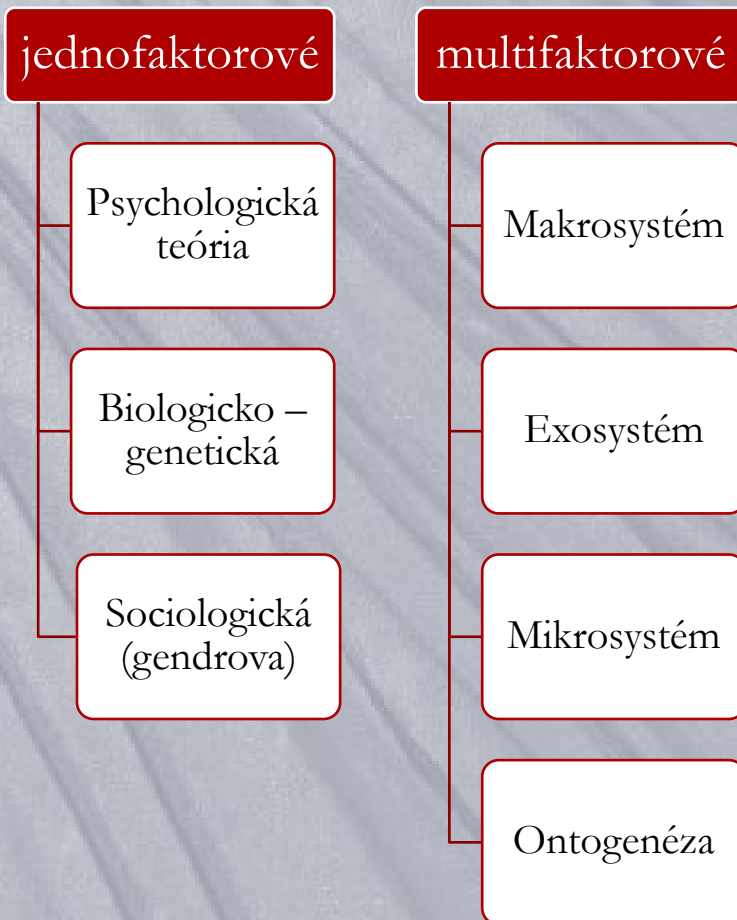

Teórie príčin domáceho násillia

- ❖ Individuálnych faktorov
- ❖ Sociálne – psychologických faktorov
- ❖ Sociálne – kultúrnych faktorov
- ❖ Feministický pohľad

Teórie príčin domáceho násillia

Teória
D.G.Duttona

Niečo o Páchateľoch...

- Self image demonstrator
- Self image defender
- Reputation defender

Gendrové teórie

- Patriarchálna štruktúra
- Chýba + vnímaná postava otca

Šmolka

- osobnosť
- Mozgové poškodenie
- Dyadické reakcie

Sherman

- Sociálne problémový páchatelia
- Násilníci dvojitej tváre

Niečo o Páchateľoch...

- Čistý domáci agresor
 - Generalista
- Situačný domáci agresor
- Páchateľ závislý na drogách alebo alkohole
- Sadistický páchatelia (skôr výnimka)

A čo obet' ?

- ❖ Osobnostný profil obete
- ❖ Vzťah medzi obet'ou a páchatel'om
- ❖ Týrané ženy = masochistky?
- ❖ Psychologické dôsledky týranej ženy
 - ◆ Syndróm týranej ženy
 - ◆ Stockholmský syndróm
 - ◆ Život obete je ohrozený
 - ◆ Obet' je presvedčená, že nie je únik
 - ◆ Obet' je izolovaná od ľudí
 - ◆ Obet' pociťuje prechodnú náklonnosť k násilníkovi
 - ◆ Posttraumatická stresová porucha

A čo obet' ?

→ Lenore Walkerová

Syndróm týranej ženy

- Apoň dvakrát zopakovať cyklus násilia
- 3 charakteristiky : žena verí, že za násilie nesie vinu ona
bojí sa o svoj život o život svojich deti
iracionálny pocit, že násilník je
všadeprítomný a vševedúci

poprenie

vina

Získanie
nadhľadu

zodpovednosť

Reakcie týraných žian

Teória cena – úžitok (Pfoutsová 1978)

Ekon.soc.a psychol.prínos alternatívnych možností	Ekonom.,soc.a psychol. prínos násilného vzťahu	
	nízky	vysoký
Nižší ako v násilnom vzťahu	1,sebeobviňujúce sa reakcie	2, agresívna reakcia
Vyšší ako v násilnom vzťahu	3, včasný odchod zo vzťahu	4, zdráhavý, neskorý odchod

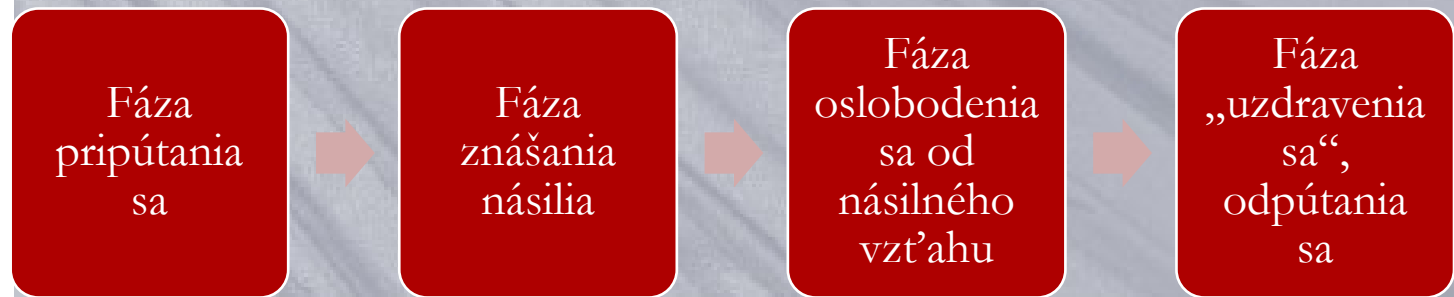

Reakcie týraných žián

Teória induktívnych rolí (Ferrarová a Johnson 1983)

- ❖ Odvoláva sa na povinnosť ochrany
- ❖ Zapieranie páchatel'a
- ❖ Popieranie zranení
- ❖ Popieranie šikanovania
- ❖ Popieranie možnosti voľby
- ❖ Odvolávanie sa k vyšším hodnotám

Proces odpútania sa od násilného vzťahu

Landenburgová 1989

Prežívanie straty vlastného ja

Millsová 1985

Viktimizace – důsledek DN

❖ *proces, v němž se člověk stává obětí trestného činu*

Primární

- vlastní újma způsobená násilníkem (bezprostřední a dlouhodobé následky)

Sekundární

- újma způsobená negativní reakcí zejm. formálních institucí či blízkým okolím → pocit, že není úniku, ztráta naděje

Terciální

- pokud nepomůže odborná pomoc, oběť trpí celý život

Násilí a děti

- ❖ Příklady násilí na dětech z minulosti ??
- ❖ **CAN** (Child Abuse and Neglect) = syndrom týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte
- ❖ Násilí se přenáší v rodině i **mezigeneračně**
- ❖ **Integrativní model týrání: ontogeneze + mikrosystém rodiny** (výchova, vztahy,...) + **exosystém** (sociální status, interakce vůči okolí,...) + **makrosystém** (hodnoty a kultura okolí)
- ❖ Nejčastěji ohrožení tělesným týráním (53 % případů), ale průkaznost psychického trýznění ??

Dítě jako svědek

Svědectví násilí

- Deprivace
- Opakované ponížení matky
 - Ztráta pocitu bezpečí
 - Koalice
 - Opovržení
 - Imitace násilníka

Muži jako oběti

- ❖ Neexistuje mnoho přesných výzkumů ??
 - ◆ Vliv interkulturních rozdílů na vnímání násilí
- ❖ Muži jsou obětmi **ASI** v desetině případů
- ❖ Studie Van Dijka, 1998:
 - ◆ 34 % žen a 35 % mužů se cítilo být obětí fyzického násilí
 - ◆ 30 % žen a 13 % mužů přiznalo sexuální zneužívání
- ❖ Lenz, 2002: v pokročilém věku – muži stejně často obětí jako ženy

Charakteristika mužských obětí

- ❖ Status oběti je někdy v přímém konfliktu s identitou muže
- ❖ Socializace mužů je odlišná od žen ??
- ❖ Mnohdy spíše psychické trýznění, kontrola, manipulace, nátlak, vydírání, ponižování,...
- ❖ Muži jsou vedeni k tomu, že ženu nesmí uhodit
➔ mnohdy se nebrání; pokud se začnou bránit, dochází k „řešení“ sporu vzájemným násilím

Senioři a domácí násilí

- ❖ Častější snaha útoky tajit („*Co by tomu řekli lidi?*“)
- ❖ **Rizikové faktory u obětí:** špatné zdraví, kognitivní a komunikační funkce, sociální izolace, nesoběstačnost, soužití s agresorem, závislost na něm
- ❖ **Rizikové faktory u agresorů:** drogy, alkohol, nízký intelekt, předchozí agresivní či asociální jednání, psychická porucha
- ❖ Kdo může nejčastěji na násilí na seniorech upozornit ??

Trocha štatistiky

- ❖ 95 percent mužov ako páchatel'ov
- ❖ Vek 18 – 30
- ❖ Životný príjem nižší

Výzkum Ministerstva spravedlnosti v USA (*Tjaden, Thoennes, 2000*)

- ❖ pouze 26 % fyzicky napadených žen a 14 % mužů uvedlo, že tento incident ohlásili policii
- ❖ respondenti, kteří násilí ze strany partnera tajili, své jednání nejčastěji odůvodnili takto (*Ž/M v %*):
 - ◆ policie nemohla nijak pomoci (*99,7/100*)
 - ◆ policie by mi nevěřila (*61,3/45,1*)
 - ◆ šlo jen o výjimečný incident (*37,9/58,5*)
 - ◆ chtěl/a jsem zachránit vztah/děti (*34,8/29,5*)
 - ◆ nechtěl/a jsem, aby policie a soud zasáhly (*32,0/24,6*)

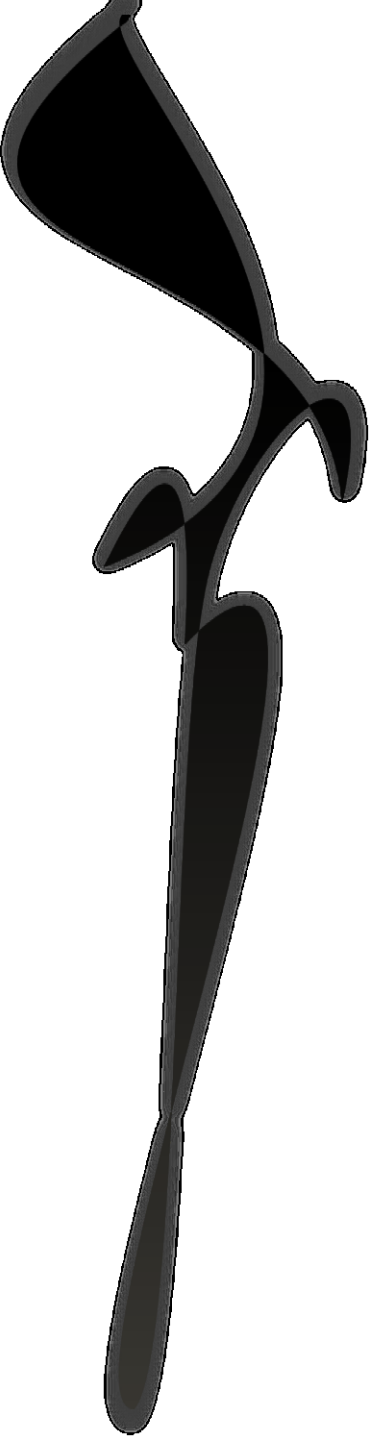

❖ **Výzkum Bezpečnost občanů 2001
(UNIVERSITAS, 2001)**

- ◆ 62 % respondentů a 79 % respondentek přiznalo, že se někdy dopustilo agrese
- ◆ 4 % mužů a 3 % žen přiznalo, že použili fyzické násilí

❖ **International Violence against Woman Survey
(UK a AV ČR, 2003)**

- ◆ cca 38 % žen v ČR zažilo některou z forem násilí ze strany svého partnera
- ◆ 59 % žen zažilo některou formu agrese

KONIEC